

Asia: VN/5468/2020

Kaupan toimialan tulevaisuusselonteko

Kaupan tulevaisuusselonteon sisältö kehittämisehdotuksineen

1. Mitä sisältöjä ja niihin liittyviä konkreettisia kehittämisehdotuksia/nostoja kaupan tulevaisuusselonteon tulisi mielestänne sisältää? Esitetyt sisällöt sekä kehittämisehdotukset ja nostot pyydetään perustelemaan.

Ehdotuksenne ja näkökulmanne voivat pohjautua myös työ- ja elinkeinoministeriön esivalmistelussa tunnistettuihin sisältöehdotuksiin (liite 1). Myös tässä kohdin pyydetään sisältöihin kehittämisehdotuksia ja nostoja perusteluineen.

Arenen keskeiset kannat:

- Korkeasti koulutettujen osaajien tarve kasvaa merkittävästi kaupan alalla tulevaisuudessa.
- Kaupan alan murros edellyttää työvoiman osaamisen päivittämistä. Tässä työssä ammattikorkeakoulut haluavat olla mukana.
- Monet alan haasteista liittyvät nouseviin teknologioihin ja globalisaatioon, joihin juuri ammattikorkeakoulut kykenevät tarjoamaan ratkaisuja.
- Korkeakoulut tukevat kaupan alan yrityksiä palveluiden ja logistiikan kehittämisessä.
- Ammattikorkeakoulut otettava tiiviisti mukaan selonteon valmisteluun.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene katsoo, että tulevaisuusselonteon alustavat sisältöehdotukset muodostavat toimivan kokonaisuuden. Tosin koulutuksen rooli jäi – ainakin visuaalisesti – varsin vaatimattomaksi, mikä ei vastaa todellisuutta. Kaikki liitteessä esitetyt sisältöalueet edellyttävät tutkimukseen ja koulutukseen pohjautuvaa osaamista sekä muutososaamista. Monet kaupan haasteista liittyvät nouseviin teknologioihin ja yhä monimutkaistuvaan globaalisuuteen. Juuri näiden osalta erityisesti ammattikorkeakouluilla on paljon annettavaa.

Osaamistarpeiden muuttuminen

Kaupan alan murroksen tuoma osaamistarpeiden muutos tarkoittaa uudenlaisia osaamisvaatimuksia niin uusille kuin jo alan palveluksessa oleville ammattilaisille. Teknologian kehitys ja asiakkaisen uudet kulutustottumukset muuttavat kaupan luonnetta, jolloin erityisesti teknologiset ja logistiset ratkaisut nousevat entistä merkittävämpään rooliin. Henkilöstön osaamisvaatimukset tulevat kasvamaan ja entistä suurempi osa alan henkilöstöstä on tulevaisuudessa suorittanut korkeakoulututkinnon. Ala tulee työllistämään erilaisilta koulutusaloilta valmistuneita osaajia. Toisaalta voi olla tarve kehittää erityisesti kaupan alan tehtäviin valmistavien tutkintojen kehittämistä ammattikorkeakouluihin. Arene esittää, että selonteossa käsitellään kattavasti kaupan alan tulevaisuuden osaamistarpeita, erityisesti korkeakoulujen tuottaman osaamisen osalta.

Merkittävä haaste kaupan alalle on myös jo olemassa olevan työvoiman osaamisen päivittäminen ja ylläpito. Henkilöstön kyky pysyä mukana toimialan kehityksessä vaatii osaamisen päivittämistä jatkuvan oppimisen hengessä. Tämä näkökulma on tarpeen huomioida selonteossa. Arene esittää, että selonteossa otettaisiin käsittelyyn myös jo alan palveluksessa olevan henkilöstön osaamisen kehittäminen vastaamaan muuttuvia tarpeita.

Ammattikorkeakoulut mukaan kaupan alan kehittäjiksi

Kaupan alalla on tapahtumassa suuri murros alan teknologisen ja globaalin kehityksen myötä. Alan kilpailussa mukana pysyminen edellyttää palveluiden, tuotteiden, logistiikan ja markkinoinnin jatkuvaa kehitystyötä. Kaupan alan yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä tiivistämällä voidaan parhaiten tukea tätä kehitystyötä.

Ammattikorkeakoulujen lakisääteinen tehtävä on työelämää edistävän ja elinkeinorakennetta uudistavan soveltavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Arene esittää, että selonteossa huomioidaan ammattikorkeakoulujen merkitys ja potentiaali kaupan alan kehittämiseksi sekä tarkastellaan korkeakoulujen ja kaupan alan yritysten välisen yhteistyön nykytilaan ja tulevaisuuteen.

Kaupan toimialan muutoksesta

2. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät konkreettiset toimet, joilla valtiovalta voi vastata kaupan toimialan rakennemuutokseen Suomessa?

-

3. Mitkä ovat mielestänne kolme keskeisintä sisältöä/teemaa kaupan toimialan rakennemuutoksessa?

-

4. Millaisia vaikutuksia mielestänne koronaviruspandemia taikka sen kaltaiset yllättävät toimialaa merkittävästi ravistelevat muutostilanteet tuovat kaupan toimialalle?

-

5. Miten valtiovalta voi mielestänne tukea kaupan toimialan rakenteiden kestävyyttä ennakoivasti yllättävissä muutostilanteissa (esimerkiksi koronaviruspandemian kaltaiset tilanteet)?

-

6. Miten digitalisaatio tulee näkemyksenne mukaan muuttamaan asiakassuhdetta, markkinointia ja arvoketjuja? Onko painopiste siirtymässä tavaroista palveluihin?

-

Tulevaisuusselön valmistelu

7. Mitä tulee mielestänne huomioida kaupan tulevaisuusselonteon valmistelussa?

-

Muuta huomioitavaa

8. Muut mahdolliset kommenttinne.

-

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry